

Dno VAASA/869/12.06.00/2022

86 § Varhaiskasvatuksen kielikylvyn valintakriteerit

Kasvatus- ja opetuslautakunta	30.9.2020	65
Kasvatus- ja opetuslautakunta	26.10.2022	75
Kasvatus- ja opetuslautakunta	7.12.2022	86

Varhaiskasvatusjohtaja Anne Savola-Vaaraniemi, 325 2660, anne.savola-vaaraniemi(at)vaasa.fi

Kielikylvyn ja englanninkielisen opetuksen valintakriteereitä pohtimaan asetettiin työryhmä, johon kuuluivat varhaiskasvatusjohtaja Anne Savola-Vaaraniemi, kielikylpyopettaja Sarita Houtsonen, päiväkodin johtaja Mia Jokipii, palvelupäällikkö Maria Karvonen, aluerehtori Johanna Olsson, rehtori Britt Kaskela-Nortamo, kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsen Laura Linna-Välimäki, kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsen Eva-Maria Strömsholm, hallintosihteeri Katri Kannasto (siht.)

Kielikylvyn kriteerit ovat vuodelta 2015, ainoastaan englanninkielisen opetuksen osalta v. 2018 on tehty päivityksiä. Kielikylvystä on jatkumo varhaiskasvatuksen jälkeen perusopetukseen. Kielikylpy ja vieraskielinen varhaiskasvatus/englanninkielinen opetus ovat vapaaehtoisia ja perheen omia valintoja.

Kriteerit eivät kaikilta osin pidä enää paikkaansa esimerkiksi se, että huoltajat sitoutuvat jatkamaan kielikylpyopetuksessa siirtyessään perusopetukseen. Vieraskieliseen ja englanninkieliseen perusopetukseen hakeneiden lasten englanninkielisen taitoa testataan. Myös suomen kielitaito kartoitetaan kielitestillä englanninkieliseen opetukseen hakeneilta lapsilta. Lisäksi oppilaspaikkoja englanninkieliseen opetukseen on vähemmän kuin hakijoita (23 vieraskielinen opetus/23 englanninkielinen opetus).

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä vähemmän paikkoja kuin perusopetuksessa. On tärkeää, että lapsi osallistuu varhaiskasvatuksen kielikylpyyn/vieraskieliseen varhaiskasvatukseen kahden vuoden ajan, jotta lapsella olisi riittävät valmiudet siirtyä perusopetukseen.

Huoltajalla on oikeus päättää lapsen varhaiskasvatuspaikasta ja esim. siirtymisestä kielikylpyyn. Kielikylpyhakemus tulisi nousta esiin ensisijaisena hakemuksena, vaikka huoltajat täyttäisivät tämän hakemuksen jälkeen vielä uuden hakemuksen esim. palvelusetelipäiväkotiin. Jonotuslistan voimassaoloaikaa tulee lyhentää siten, että se on voimassa esiopetusvuoden alkuun.

Mikäli lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä, suositellaan huoltajia keskustelemaan lapsen nykyisen ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan kanssa hänen näkemyksistään siitä, millaisia edellytyksiä lapsella on kielikylpyyn hakemista ajatellen. Niillä huoltajilla, joiden lapsi on ollut kotihoidossa, on mahdollisuus keskustella kielikylpyopettajan tai päiväkodin johtajan kanssa.

Mahdollisen tuen tarpeen ilmetessä, huoltajilta edellytetään sitoutumista varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen monialaiseen yhteistyöhön, tarvittavien tukitoimien järjestämiseen sekä mahdollisiin muutoksiin koskien jatkamista kielikylpyryhmässä. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja/tai S2-opettaja arvioivat lapsen valmiuksia.

Kielikylpyopetuksen valintakriteerit 1.1.2020 alkaen:

1. Lapsen asuinpaikka on Vaasa.
2. Lapsen äidinkieli on suomi tai lapsi omaa hyvät suomen kielen taidot (laaja sanavarasto). Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja/tai suomi toisena kielenä –opettajat tarvittaessa havainnoivat mm. lasten kielitaitoa ja antavat lausunnon kielitaidon riittävydestä sekä lapsen edellytyksistä siirtyä kielikylpyopetukseen.
3. Lapsen huoltajien äidinkielenä ei ole ruotsi eikä kotona puhuta ruotsia.
4. Vanhemmat hoitavat kuljetuksen päiväkotiin.
5. Mikäli hakijoita on enemmän kuin paikkoja, paikat arvotaan. Ilman kielikylpypaikkaa jääneet jäävät arvonnassa mukaisessa järjestyksessä varasijalle eli jonotuslistalle. Mikäli kielikylpypaikkoja vapautuu, täytetään ne jonotuslistan mukaisessa järjestyksessä. Jonotuslistaa pidetään voimassa sen kalenterivuoden 31.7. saakka, jona lapsi siirtyy esiopetukseen.
6. Lapselle voidaan hakea ensisijaisesti paikkaa joko ruotsin kielen kielikylpyopetukseen tai vieraskieliseen varhaiskasvatukseen (englanti). Mikäli huoltajat ovat hakeneet lapselle paikkaa molempiin tai muuhun varhaiskasvatustoimintaan, katsotaan hakemus ruotsin kielen kielikylpyopetukseen ensisijaiseksi hakemukseksi.

Valintaperusteiden tarkasteluajankohtana käytetään hakuajan päättymispäivää.

Vieraskielinen opetus, valintakriteerit 1.1.2020 alkaen:

1. Lapsen asuinpaikka on Vaasa.
2. Vieraskielinen opetus: Lapsen äidinkieli on suomi tai lapsi omaa hyvät suomen kielen taidot (laaja sanavarasto). Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja/tai suomi toisena kielenä –opettajat tarvittaessa havainnoivat mm. lasten kielitaitoa ja antavat lausunnon kielitaidon riittävydestä sekä lapsen edellytyksistä siirtyä kielikylpyopetukseen/vieraskieliseen varhaiskasvatukseen.
3. Vanhemmat hoitavat kuljetuksen päiväkotiin.
4. Mikäli hakijoita on enemmän kuin paikkoja, paikat arvotaan. Ilman paikkaa jääneet jäävät arvonnassa mukaisessa järjestyksessä varasijalle eli jonotuslistalle. Mikäli paikkoja vapautuu, täytetään ne jonotuslistan mukaisessa järjestyksessä. Jonotuslistaa pidetään voimassa sen kalenterivuoden 31.7. saakka, jona lapsi siirtyy esiopetukseen.
5. Lapselle voidaan hakea ensisijaisesti paikkaa joko ruotsin kielen kielikylpyopetukseen tai vieraskieliseen (englanti) varhaiskasvatukseen tai englanninkieliseen varhaiskasvatukseen. Mikäli huoltajat ovat hakeneet lapselle paikkaa useampiin tai muuhun varhaiskasvatustoimintaan, katsotaan hakemus ruotsin kielen kielikylpyopetukseen ensisijaiseksi hakemukseksi.

Valintaperusteiden tarkasteluajankohtana käytetään hakuajan päättymispäivää.

Merkittään tiedoksi.

Päätös Esittelijä korjasi kielikylpyopetuksen valintakriteerit ja vieraskielisen opetuksen valintakriteerit astumaan voimaan 1.1.2021.

Merkittiin tiedoksi.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 26.10.2022

75

Palvelupäällikkö Maria Karvonen, puh. 050-325 4821, maria.karvonen(at)vaasa.fi

Kielikylpy on vapaaehtoinen monikielinen opetusohjelma, joka pääsääntöisesti on tarkoitettu lapsille, joilla ei ole kielikylpykieli äidinkielenään.

Kielikylpyopetus sopii äidinkieleltään enemmistökielisille lapsille, koska ympäristö tukee tällöin lasten ensikieltä ja sen kulttuuria.

Kielikylpyoppilaiden kielellinen tausta on onnistuneessa kielikylpyohjelmassa kielikylpykielen suhteen hyvin yhtenäinen kielikylvyn alussa. Toisin sanoen oppilailla ei ole ollenkaan taitoja kielikylpykielessä tai taidot ovat hyvin vähäiset. Tämä paitsi helpottaa opettajan työskentelyä ja lisää oppilaiden oppimismotivaatiota, myös luo oppilaille hyvän itsetunnon, kun kukaan ei ole toistaan parempi eikä toimi asiantuntijana ryhmässä. (Buss, Mård 1999)

Kasvatus- ja opetuslautakunta on päättänyt § 65/30.9.2020

kielikylpyopetuksen/vieraskielisen opetuksen valintakriteereistä.

Yhtenä kriteerinä, numero 3, on ettei lapsenhuoltajan äidinkieli voi olla ruotsi eikä kotona puhuta ruotsia.

Keväällä 2022 esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä oli mahdollisuus hakea vapaana olevia ruotsin kielikylvyn esiopetuspaikkoja. Kielikylpypäiväkotien johtajien kanssa palvelupäällikkö kävi läpi hakijat. Väestöjärjestelmän mukaan yhden hakijan äidin äidinkieli oli ruotsi ja isän äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Tällä perusteella päätettiin ettei ko. lapsi täytä kielikylpyopetuksen valintakriteerejä.

Huoltajat tekivät kielteisestä päätöksestä valituksen Aluehallintovirastoon (AVI).

Aluehallintovirasto kumosi oikaisuvaatimuksen alaisen päätöksen ja palautti ko. lapsen esiopetuspaikkaa koskevan asian Vaasan kaupungille uudelleen käsiteltäväksi.

Huoltajat olivat oikaisuvaatimuksessa painottaneet, että he käyttävät kotona suomen kieltä, eivät ollenkaan ruotsin kieltä.

Aluehallintoviraston perustelut päätökseen:

Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään tai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Tässä esiopetuspaikkaa koskevassa tilanteessa voidaan katsoa

lapsen olevan vertailukelpoisessa tilanteessa niihin kielikylpyopetukseen hakeviin lapsiin nähden, joiden kummankaan huoltajien äidinkielenä ei ole ruotsi. Oikaisuvaatimuksen ja vastineen perusteella tämän lapsen perheessä ei puhuta ruotsia eikä hän siten pääse käyttämään ja oppimaan ruotsin kieltä kotona. Tätä väitettä tukee myös se, että lapselle on haettu paikkaa suomenkielisestä esiopetuksesta, josta Vaasan kaupunki on hänelle myös paikan osoittanut. Näillä perusteilla hänen tilanteensa on samanlainen kuin niiden kielikylpyopetukseen hakeneiden lasten, joiden huoltajien äidinkieli on suomi tai joku muu kieli kuin ruotsi. Päätöksellä, jolla lapselta on evätty pääsy kielikylpyopetukseen hänen äitinsä väestötietojärjestelmään merkityn äidinkielen perusteella, lapsi joutuu epäsuotuisampaan asemaan muihin kielikylpyopetukseen hakeneisiin lapsiin nähden.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä mm. kielen perusteella.

Aluehallintovirasto katsoo, että huoltajien äidinkieleen liittyvä valintakriteeri ei ole kuitenkaan oikeasuhtainen keino tilanteessa, jossa lapsella ei ole tosiasiallisesti mahdollisuutta kehittää ruotsin kieltä kotona. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukainen keinon oikeasuhtaisuuden vaatimus erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteena ei siten täyty. Aluehallintovirasto katsoo, että päätös jolla lapselle ei ole myönnetty esiopetuspaikkaa kielikylpyryhmässä hänen äitinsä äidinkielen perusteella, johtaa hänen kohdallaan syrjintään.

Erilaisten järjestelyjen avulla varhaiskasvatuksessa pystyttiin järjestämään lapselle esiopetuspaikka Huvikummun päiväkodin kielikylvyssä. AVI:n päätöksessä ei otettu kantaa siihen, kuinka olisi pitänyt toimia jos vapaata paikkaa ei olisi ollut.

Varhaiskasvatusjohtaja Anne Savola-Vaaraniemi ja palvelupäällikköä Maria Karvonen ovat keskustelleet AVI:n päätöksen tehneiden lakimiesten Kreeta Pölösen ja Jenni Mustosen kanssa 23.8.2022. Lakimiesten näkökanta on, että Vaasan kaupungin kriteeri perheen huoltajien äidinkielestä on väärin muotoiltu, koska on hyvin vaikea todentaa se, puhutaanko lapsen kotona ruotsia vai ei.

Varhaiskasvatusjohtaja AS-V

Esitetään, että kasvatus- ja opetuslautakunta muuttaa kielikylvyn valintakriteeriä numero 3 muotoon: Lapsen huoltajien äidinkieli ei ole väestötietojärjestelmän mukaan ruotsi.

Päätös Emine Ehrström esitti Riitta Pääjärvi-Myllyahon kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun siten, että asiasta keskustellaan kaupungin juristin kanssa ja katsotaan, että valintakriteerit ovat yhdenvertaisuuslain mukaisia.

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Vaasan kaupungin lakimies ja vs. varhaiskasvatusjohtaja ovat keskustelleet kielikylpykriteereistä.

Huoltajan tai lapsen äidinkieleen perustuva valintakriteeri on sinällään tarkoituksenmukainen kriteeri kielikylpyopetuksen valinnassa.

Lakimiehen tulkinnan mukaan AVI:n päätöksessä äidinkielikriteeriä ei kielletä, mutta on tunnistettava tilanteet, joissa kriteerin käyttö saattaa johtaa syrjintätilanteeseen. Aluehallintovirasto katsoo, että huoltajien äidinkieleen liittyvä valintakriteeri ei ole oikea tilanteessa, jossa lapsella ei ole tosiasiassa mahdollisuutta kehittää ruotsin kieltä kotona.

Niin lapsen kuin huoltajan osalta väestötietojärjestelmään merkitty äidinkieli saattaa olla toinen kuin mikä on henkilön käyttämä (koti)kieli.

Vs. varhaiskasvatusjohtaja MK

Esitetään, että kasvatus- ja opetuslautakunta muuttaa kielikylvyn valintakriteeriä numero 3 muotoon:

Ruotsin kielen tulee olla lapselle uusi kieli ja yhden lapsen kotikielistä tulee olla suomi.

Päätös Hyväksyttiin.